

Accountantsverslag 2018

Gemeente Edam-Volendam

11 juni 2019

Aan de raad van gemeente Edam-
Volendam
T.a.v. griffier
mw. Mr . M. van Essen-de Boer
1130 AD Volendam

Amstelveen, 11 juni 2019
Kenmerk: **RB/**

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2018 van gemeente Edam-Volendam (hierna te noemen 'gemeente') gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2018. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke portefeuillehouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij vertrouwen erop u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

BDO Audit & Assurance B.V.

namens deze,

H.C.J. Bot RA

Inhoudsopgave

1. Dashboard accountantscontrole

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

3. Resultaat en financiële positie

4. Belangrijkste bevindingen

Bijlagen

1. Dashboard accountantscontrole

Strekking controleverklaring	Belangrijkste bevindingen	Resultaat 2018
<ul style="list-style-type: none"> ▪ De jaarrekening 2018 is getrouw. ▪ Beperking m.b.t de rechtmatigheid vanwege onrechtmatigheden in de aanbestedingen ad € 2,0 miljoen boven de goedkeuringstolerantie. ▪ Onzekerheden in het Sociaal Domein ad € 1,4 miljoen onder de goedkeuringstolerantie. ▪ Jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening. ▪ De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd. ▪ De WNT is nageleefd. ▪ Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage. ▪ Ongecorrigeerde controle verschillen blijven onder de goedkeuringstolerantie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Onrechtmatigheid Europese aanbesteding ad € 2,0 miljoen. ▪ Lasten uit hoofde van Sociaal Domein ad € 1,4 miljoen onzeker vanwege ontbrekende controleverklaringen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het resultaat over 2018 bedraagt € 4,0 miljoen positief. Dit is € 2,5 miljoen hoger dan de gewijzigde begroting (€ 1,5 miljoen) ▪ Ten opzichte van de begroting is op alle programma's sprake van een positief saldo met uitzondering van de programma's Bestuur, Publiek/Veiligheid en JZ ▪ De belangrijkste afwijkingen zijn in de programma's: Ruimtelijke Ontwikkeling € 1,2 miljoen positief en Sociaal Domein/Samenleving € 1,3 miljoen positief ▪ Financieel gezonde positie ▪ Dit blijkt uit alle financiële kengetallen waaronder gunstige solvabiliteit, lage schuldquote, hoge ratio weerstandsvermogen en de positieve structurele exploitatieruimte
Ontwikkeling GREX/Sociaal domein	Top 3 Aandachtspunten voor 2019	Ratio Weerstandsvermogen
<ul style="list-style-type: none"> ▪ De grondexploitatie Broeckgouw is inmiddels in de eindfase beland en verloopt volgens planning. In 2018 is er winst verantwoord ad € 1,7 miljoen. In totaal bedraagt de tussentijdse winstneming € 6,9 miljoen. ▪ De grondexploitatie Blokwhere is in 2018 gestart en kent een looptijd van 1 jaar. Het wordt afgesloten met een verlies van € 0,3 miljoen en waarvoor een voorziening is gevormd in de jaarrekening. ▪ Door de afrekensystematiek binnen het sociaal domein zijn de onzekerheden verder teruggebracht. De resterende onzekerheden vallen ruim binnen de toleranties (verantwoorde lasten PGB zijn € 0,3 miljoen) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Voortzetten van de in 2018 verbeterde rol inkoop coördinatie ter ondervanging van de uitbreidende risico's op onrechtmatigheden bij aanbesteden. ▪ In stand houden en versterken rol Verbijzonderde Interne Controle (VIC) om door te ontwikkelen naar rechtmatigheidsverklaring door college vanaf 2012 ▪ WNRA (Wet Normering Rechtspositie Ambtenaren) om per 1-1-2020 klaar te zijn bij inwerkingtreding van deze wet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ratio weerstandsvermogen vertoont met 2,2 t.o.v. 2,4 in 2017 een geringe daling door een geringe toename van risico's. • De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 32,5 miljoen, hiervan heeft € 22,7 miljoen betrekking op de Algemene Reserve. Het overige deel bestaat uit onbenutte belastingcapaciteit ad € 4,5 miljoen, het resultaat 2018 ad € 4 miljoen en stille reserves ad € 1,1 miljoen. • De door de gemeente gekwantificeerde risico's bedragen € 14,9 miljoen (2017: € 14,9 miljoen). Dit kan worden gedekt door de Algemene Reserve.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2.1 De jaarrekening is getrouw

2.2. Beperking Rechtmatigheid

2.3 Toelichting onrechtmatigheden

2.4 BBV, WNT en Sisa

2.5 Top 3 Aandachtspunten voor 2019

2.1 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening 2018 is getrouw

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2018 van de gemeente Edam-Volendam een goedkeurende controleverklaring af te geven met betrekking tot de getrouwheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva per 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang welke door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van de getrouwheid.

Resterende, niet verwerkte controleverschillen 2018 getrouwheid				
Nummer	Omschrijving	Betreft post/ Toelichting	Fouten	Onzekerheden
1	Onzekerheid Sociaal Domein (uitkeringen in geld, Jeugd en WMO)	Sociaal Domein	57.900	1.355.800
	Totaal		57.900	1.355.800

De goedkeuringstolerantie bedraagt € 866.100 voor fouten en € 2.598.000 voor onzekerheden. Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid.

2.2 Beperking Rechtmatigheid

Beperking inzake de rechtmatigheid

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2018 van de gemeente Edam-Volendam een controleverklaring met beperking af te geven met betrekking tot de rechtmatigheid. Een beperking tot de rechtmatigheid betekent dat de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in de jaarrekening 2018 niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen en daarmee niet in overeenstemming zijn met de relevante wet- en regelgeving. De relevante wet- en regelgeving is opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld op 22 november 2018.

Tijdens onze controle hebben wij de volgende onrechtmatigheden geconstateerd:

Resterende, niet verwerkte controleverschillen 2018 rechtmatigheid				
Nummer	Omschrijving	Betreft post/Toelichting	Fouten	Onzekerheden
1	Onrechtmatigheid aanbestedingen	Aanbestedingen	2.004.300	
2	Onzekerheid Sociaal Domein (uitkeringen in geld, Jeugd en WMO)	Sociaal Domein	57.900	1.355.800
	Totaal		2.062.200	1.355.800

De goedkeuringstolerantie bedraagt € 866.100 voor fouten en € 2.598.000 voor onzekerheden. Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een verklaring met beperking verstrekt met betrekking tot de rechtmatigheid.

Vanuit de accountantscontrole is extra aandacht geweest voor de controle op de inkoop/aanbestedingen, volgend uit een overleg binnen de beroepsgroep (NBA) waar alle accountants die gemeenten controleren aanwezig waren. Voor een nadere toelichting omtrent de onrechtmatigheden inzake de aanbestedingen en het Sociaal Domein verwijzen wij naar hoofdstuk 2.3. van dit verslag.

2.3 Toelichting onrechtmatigheden

Onrechtmatigheid
aanbestedingen
ad € 2,0 mln.
(2017: € 1,3 mln.)

1. Aanbestedingen

In het kader van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde inkoopanalyse. Naar aanleiding van deze inkoopanalyse hebben wij lasten uit hoofde van een aantal contracten als onrechtmatig meegewogen in ons oordeel. De geconstateerde fouten hebben met name betrekking op ten onrechte niet aanbestede bestedingen inzake diensten waar dat wel had moeten, het verlengen van overeenkomsten, leveringen van goederen en het ten onrechte aanmerken van een dienst als werk (ca. € 2,0 miljoen). Dit bedrag hebben wij opgenomen in ons overzicht van (niet gecorrigeerde) controleverschillen met betrekking tot de rechtmatigheid. Zoals onder 2.2 vermeld is de controle op de juiste inkoop/aanbesteding in 2018 ten opzichte van 2017 verzwamd.

Onzekerheid
Jeugdzorg ZiN ad
€ 1,2 mln.

2. Onzekerheid Sociaal Domein

Jeugdzorg in natura

De zorginstellingen dienen de definitieve productieverklaringen met controleverklaring van hun accountant in te dienen voor 1 april. De definitieve informatie wordt derhalve laat ontvangen. Sommige zorginstellingen hebben zelfs later gerapporteerd. De accountant van de zorginstelling dient vast te stellen of de verantwoorde zorg ook daadwerkelijk is geleverd. De levering dient te worden vastgesteld aan de hand van het aantal cliënten of een urenregistratie, afhankelijk van het type zorg en van de afspraken die zijn gemaakt. Van het totale bedrag aan jeugdzorg via Zorg in Natura van € 4,6 miljoen is voor een totaalbedrag van € 1,2 miljoen geen zekerheid ontvangen middels controleverklaringen van accountants van de zorgaanbieders.

Onzekerheid
WMO ZiN
ad € 84.800

WMO zorg in natura

De WMO zorg in natura taken zijn door de gemeente zelf lokaal geregeld. De gemeente heeft de instellingen gecontracteerd. In het Plan van Aanpak heeft de gemeente de wijze van verantwoorden opgenomen. De gemeente is met alle zorginstellingen die WMO taken uitvoeren tot afrekening gekomen op drie instellingen na (7% van de populatie). Voor de lasten uit hoofde van WMO Zorg in Natura ad € 1,2 miljoen is er hierdoor sprake van een onzekerheid van € 84.800, vanwege het ontbreken van de controleverklaringen van accountants van de zorgaanbieders.

Uitkeringen in
geld ad € 50.400

Uitkeringen in geld

De gemeente doet heronderzoeken bij cliënten die een bijstandsuitkering ontvangen. Dit doet de gemeente om het recht op een uitkering (of deze nog van toepassing is) vast te kunnen stellen. Van drie client-dossiers hebben wij vastgesteld dat de heronderzoeken niet hebben plaatsgevonden. De desbetreffende cliënten ontvangen inmiddels geen uitkering meer. Doordat er geen heronderzoeken hebben plaatsgevonden is de rechtmatige uitkering vanaf het moment dat een heronderzoek had moeten plaatsvinden tot einde uitkering onzeker.

2.4 BBV, WNT en Sisa

Het BBV wordt nageleefd	Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV) Wij hebben vastgesteld dat uw gemeente de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.
WNT-verantwoording voldoet aan de vereisten.	Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semi-publieke sectoren rechte(n)s in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2018 niet meer bedragen dan € 189.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling. Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2018 van de gemeente Edam-Volendam niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2018 van de gemeente Edam-Volendam voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.
Geen bevindingen SiSa-bijlage	SiSa-bijlage Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2018. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens bijlage B.

2.5 Top 3 Aandachtspunten voor 2019 (1)

Inleiding	<p>Inleiding</p> <p>Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2018 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende top 3 van aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.</p>
1. Versterken rol Inkoop	<p>Versterken rol Team inkoop</p> <p>Door de gemeente Edam-Volendam is er gedurende 2018 een concept aanbestedingskalender opgesteld. De gemeente is tevens bezig om een Dynamisch aankoopstelsel (DAS) in te richten. Het contractenregister is pas ingericht per 2019. Tevens wordt er geen gebruik gemaakt van startformulieren bij inkopen om te toetsen of een inkoop aanbesteed zou moeten worden. Over het jaar 2018 heeft een crediteurenanalyse plaatsgevonden, echter zijn de uitkomsten met betrekking tot de rechtmatigheid uit de crediteurenanalyse niet zichtbaar vastgelegd. Team inkoop stemt mondeling met de verantwoordelijke afdelingsmanagers de bijzonderheden voortkomend uit de crediteurenanalyse af.</p> <p>Door het ontbreken van een adequate inkoopprocedure, contractenregister en periodieke inkoopanalyse bestaat het risico op onrechtmatigheden in de aanbestedingen. Dit kan mogelijk leiden tot claims en schadevergoedingen. Het risico bestaat dat aanbestedingstrajecten niet of niet tijdig worden opgestart. Mogelijk kunnen inkopen worden gedaan zonder dat daarvoor een geautoriseerd inkoopcontract aan ten grondslag ligt (looptijden contracten vervallen). Ziet u ook de uitkomst van onze controle inzake de onrechtmatigheid van de kosten in de jaarrekening ad € 2,0 miljoen, waarbij niet wordt voldaan aan de Europese aanbestedingsregels.</p> <p>Wij adviseren u het implementatieplan Inkoop en aanbestedingen op korte termijn operationeel te krijgen waardoor er een gestructureerde aanbestedingsprocedure van kracht wordt binnen de gemeente. Het implementatieplan inkoop en aanbestedingen moet vervolgens stevig verankerd worden binnen het inkoopproces van de gemeente en wij adviseren u daar een sterkere rol aan Team Inkoop te geven.</p> <p>Door het voeren van een contractenregister kunnen maatregelen worden getroffen met betrekking tot signalering van aflopende contracten en deze tijdig opnieuw aan te besteden. Daarnaast adviseren wij een aanbestedingskalender op te stellen waaruit blijkt welke toekomstige aanbestedingen plaats dienen te vinden. Wij adviseren u het contractenregister op volledigheid te controleren. Tevens adviseren wij u de uitgevoerde crediteurenanalyse gedurende het jaar zichtbaar vast te leggen inclusief de daarbij behorende conclusies, zodat duidelijk is welke actie er eventueel ondernomen dient te worden.</p>

2.5 Top 3 Aandachtspunten voor 2019 (2)

2. In stand houden en versterken rol VIC

Versterken rol afdeling Verbijzonderde Interne Controle (VIC)

Binnen de processen dienen interne beheersingsmaatregelen (IB) te zijn geïmplementeerd. Het stelsel van interne beheersingsmaatregelen dient eventuele fouten tijdig te signaleren zodat deze voorkomen worden of tijdig hersteld kunnen worden. Borging van interne controle in de processen (preventieve controles) heeft hierbij de voorkeur in plaats van controles achteraf (detectieve controles). In het algemeen worden bij gemeenten naast de interne beheersingsmaatregelen achteraf verbijzonderde interne controles (VIC) uitgevoerd door een afzonderlijke, onafhankelijke afdeling (interne audit dienst). De VIC werkzaamheden worden uitgevoerd om een oordeel te kunnen geven over de werking van de interne beheersingsmaatregelen binnen de diverse processen. Ook kunnen als alternatief interne controles worden uitgevoerd door de afdelingen zelf (IC). Daarbij is de positie van de uitvoerende medewerkers minder onafhankelijk en in veel gevallen is ook sprake van minder deskundigheid dan bij een afzonderlijke VIC afdeling.

Bij de gemeente Edam-Volendam is de verbijzonderde interne controle door een VIC medewerker verricht. Ten behoeve van de jaarrekeningcontrole zijn de uit te voeren VIC werkzaamheden afgestemd met BDO. Wij hebben tijdens de eindejaar controle op een juiste wijze gebruik kunnen maken van de door de VIC medewerker verrichtte controles. Dit is een verbetering ten opzichte van vorige jaar, waarbij er geen verbijzonderde interne controle en geen interne controles werden uitgevoerd, met uitzondering van de uitkeringen voor inkomensvoorzieningen en Wmo en Jeugdzorg.

Wij adviseren de gemeente de verbijzonderde interne controle afdeling in stand te houden en deze een goede onafhankelijke positie te verschaffen binnen de gemeentelijke organisatie. Tevens adviseren wij de gemeente om de verbijzonderde interne controle waar nodig uit te breiden voor alle processen.

Rechtmatigheidsverklaring

Vernieuwing accountantscontrole -rechtmatigheidsverklaring college

In het VNG-rapport 'Vernieuwing accountantscontrole gemeenten' (juli 2015) is benadrukt dat het college primair verantwoordelijk is voor de naleving van wet- en regelgeving en dat de gemeenteraad verantwoordelijk is voor het toezicht hierop. In de huidige situatie, waarin de accountant een rechtmatigheidsverklaring verstrekt, lijkt de verantwoordelijkheid bij de accountant te liggen of lijkt het er op dat het college zich moet verantwoorden aan de accountant. Om daar verandering in aan te brengen heeft commissie Depla de aanbeveling gedaan dat het college een rechtmatigheidsverklaring opneemt in de jaarrekening. In de meicirculaire 2018 van het gemeentefonds (paragraaf 4.5) is aangegeven dat dit naar verwachting met ingang van verslagjaar 2021 zal worden ingevoerd.

Belangrijk argument om de bedoelde vernieuwing door te voeren is het democratisch proces. Het college is immers uiteindelijk verantwoordelijk voor de naleving van de wet- en regelgeving en dan is het zinvol de discussie over de rechtmatigheid hiervan te laten plaatsvinden tussen college enerzijds en gemeenteraad anderzijds. Het ministerie wil dit najaar starten met een pilot. Mede afhankelijk van de resultaten van de pilot wordt besloten of en op welke wijze de rechtmatigheidsverantwoording zal worden ingevoerd. Het ministerie van Binnenlandse Zaken zal de commissie BBV, de VNG, het IPO en de NBA betrekken in de nadere uitwerking van deze verplichting.

2.5 Top 3 Aandachtspunten voor 2019 (3)

	<p>Om deze verplichting te kunnen invoeren moet de Gemeentewet, het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO), de Kadernota rechtmatigheid, etc. nog worden aangepast. Uitgaande van de invoeringsdatum 2021, betekent dit dat er nog ruim 2 jaren zijn om dit voor te bereiden. Dat betekent ook dat voor wat betreft de accountantscontrole de rechtmatigheidscontrole nog tenminste tot en met de boekjaren 2018 t/m 2020 in scope zal zijn.</p> <p>De wijziging in de verantwoordelijkheden ten aanzien van rechtmatigheid betekent niet dat er minder rechtmatigheidscontroles moeten worden uitgevoerd, maar dat het college deze zelfstandig/intern moet inrichten, uitvoeren, controleren en rapporteren. In feite wordt de verklaring van het college daarmee een zogenaamde In Control Statement (ICS) ten aanzien van rechtmatigheid. Als accountant zullen wij die werkzaamheden vervolgens toetsen, teneinde te kunnen controleren en verklaren dat de rechtmatigheidsverklaring van het college een getrouw beeld geeft.</p> <p>Wij denken graag met u mee over de opzet van een projectplan gericht op de invoering van deze In Control Statement/rechtmatigheidsverklaring, mede in relatie tot de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) bij de gemeente Edam-Volendam.</p>
3. Invoering WNRA	<p>WNRA</p> <p>De invoering van de WNRA vindt plaats per 1 januari 2020. Inmiddels is de CAO Gemeenten (de vervanger voor de CAR-UWO) definitief waardoor het overgrote deel van de uitgangspunten duidelijk zijn. In 2019 zal uw organisatie in kaart moeten brengen op welke wijze dit effect heeft op uw begroting. De communicatie omtrent de wijzigingen zal met name liggen bij de AA-organisatie. De gemeente Edam-Volendam zelf heeft slechts een beperkt aantal personeelsleden in dienst.</p> <p>Naast de ontwikkelingen die de WNRA heeft voor uw gemeente is dit ook van invloed op de gemeenschappelijke regelingen waarin u deelneemt. Met name bij de veiligheidsregio kan de WRNA (voor veiligheidsregio's uitgesteld tot 2021) mogelijk grote financiële gevolgen hebben. Gezien de huidige discussie omtrent de vrijwilligersstatus van de brandweertenten, die volgens de Europese standaarden zal worden omgezet naar een part-time dienstverband, zal tot gevolg hebben over de vergoedingen van de brandweervrijwilligers sociale lasten en pensioenbijdrages gedaan moeten worden. Ondanks het feit dat deze omzetting nog niet definitief is, is het aan te raden om samen met uw veiligheidsregio de financiële gevolgen in kaart te brengen.</p>

3. Resultaat en financiële positie

3.1 Resultaat 2018

3.2 Uw financiële positie vergeleken

3.1 Resultaat 2018

Resultaat 2018 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 2,5 miljoen positief

Het resultaat van gemeente Edam-Volendam over het jaar 2018 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 2,5 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

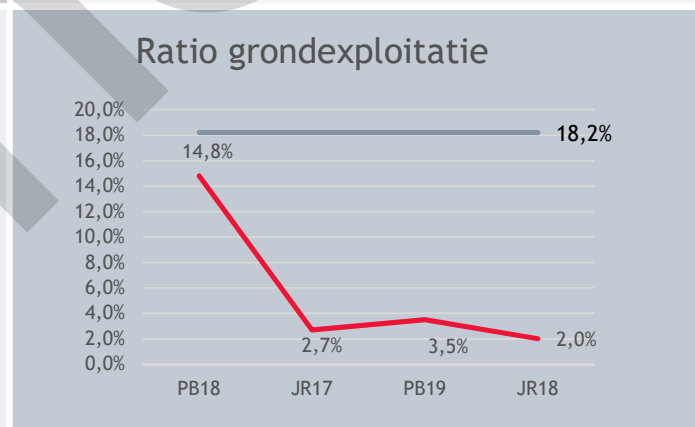
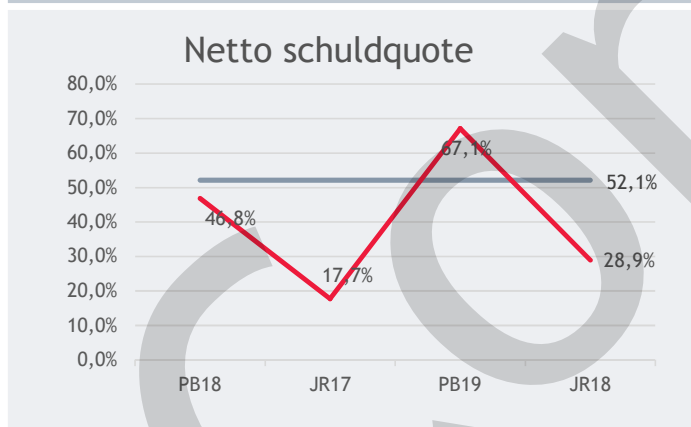
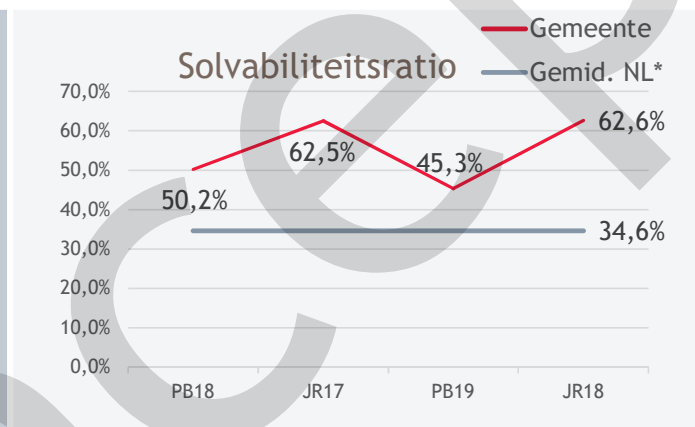
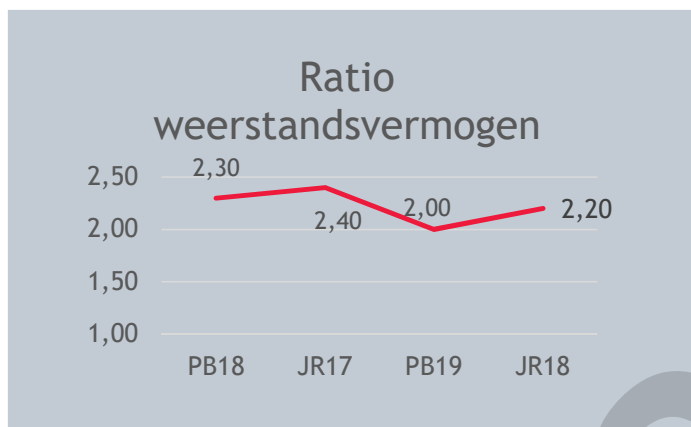
Overzicht van Baten en Lasten	2018 (x € 1.000)	Begroting na wijzigingen (x €1.000)	Vershil	In %
Saldo van baten en lasten	1.552	-1.859	3.411	-183%
Onttrekkingen reserves	13.250	14.317	-1.067	-7%
Dotatie aan reserves	-10.739	-10.928	189	-2%
Resultaat	4.063	1.530	2.533	166%

De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijzigingen worden veroorzaakt door incidentele inkomsten en uitgaven. In de jaarrekening heeft de gemeente een toelichting opgenomen van de belangrijkste verschillen tussen de gewijzigde begroting en de realisatie in de Financiële inleiding. Hierin is het volgende opgenomen als samenvatting van de grootste afwijkingen in het financiële resultaat:

- Winstneming Broeckgouw 860.000
- Hogere opbrengst omgevingsvergunningen 323.000
- Opheffing Baanstede/implementatie stichting Werkplus 887.000
- Bijstelling Algemene uitkering vanuit oudere jaren 150.000

Voor een nadere toelichting op de verschillen tussen begroting en realisatie verwijzen wij naar de programmaverantwoording onder de tab financiën in het jaarverslag.

3.2 Uw financiële positie vergeleken

- De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2017 voor gemeenten in de categorie >25.000 en <50.000 inwoners volgens waarstaatjegemeente.nl

3.2 Uw financiële positie vergeleken (1)

Kengetallen moet in relatie tot elkaar worden gezien

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Financiële positie gemeenten onder druk

Ontwikkeling Nederlandse Gemeenten

Het zijn roerige tijden voor gemeenten. De recessie - met de teruglopende inkomsten, tegenvallende grondverkopen en zware bezuinigingen - was nog maar net achter de rug, of de volgende grote uitdaging diende zich aan: het sociaal domein. Sinds 2015 bent u verantwoordelijk voor een groot aantal taken in het sociaal domein: maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en arbeidsparticipatie. Dat is een monsterklus, operationeel én financieel! Gemeenten kunnen die taken, die gemiddeld bijna 40% van de totale begroting uitmaken, nu nog nét dragen. De meeste gemeenten geven echter aan dat het sociaal domein zwaar drukt op de begroting en vrezen dat het water ze straks financieel tot aan de lippen komt te staan. Of erger. Dat roept de vraag op hoe financieel gezond de Nederlandse gemeenten zijn. En wat betekent dit alles voor de komende jaren?

Om daarover helderheid te geven, hebben wij vanuit de branchegroep Lokale Overheid de financiële cijfers en kengetallen van alle gemeenten in Nederland over 2008 tot en met 2017 op een rij gezet en geanalyseerd. De uitkomsten daarvan zijn niet eenduidig; daarvoor zijn de verschillen tussen gemeenten, provincies en (krimp)regio's te groot. Landelijk gezien ontdekten wij echter wel degelijk een trend: de algehele solvabiliteit is tussen 2009 en 2017 gedaald van 42% naar 35%. Juist nu de gemeenten als gevolg van de nieuwe verplichtingen in het sociaal domein onder grote financiële druk staan, is dat een zorgelijke ontwikkeling. De bewegingsvrijheid van gemeenten neemt af omdat gemeenten steeds minder invloed hebben op hun uitgaven. Krimpregio's hebben het zwaar. Dat vraagt om hernieuwde aandacht voor de weerbaarheid en wendbaarheid (stresstesten), een risicogericht financieel toezicht, de herijking van de Algemene Uitkering en nieuwe vormen van samenwerken. Hoe dan ook: deze uitdagingen betekenen dat gemeenten keuzes moeten maken.

3.2 Uw financiële positie vergeleken (2)

Uw financiële positie is zeer goed

Financiële positie

Kijkend naar uw referentie gemeenten scoort u ten opzichte van andere gemeenten goed. In 2018 is de grondexploitatie ratio voor de gemeente Edam-Volendam lager dan gemeenten met een vergelijkbare omvang.

Uw weerstandsvermogen is voldoende

Weerstandsvermogen gemeente Edam-Volendam is ruim voldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 32,5 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente Edam-Volendam heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 14,9 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeente Edam-Volendam is ruim voldoende te noemen.

De gemeente kan aan haar lange termijn verplichtingen voldoen.

Solvabiliteit en netto-schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2018 50,2%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit van de gemeente Edam-Volendam ligt boven het landelijk gemiddelde over 2017 voor gemeenten in de categorie tussen de 25.000 tot 50.000 inwoners.

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De hoogte van de inkomsten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente kan dragen. Normaal bevindt de netto schuldquote van een gemeente zich ergens tussen de 0% en 90%. Voor een gemeente geldt dat het licht op oranje springt boven de 90% en op rood springt als deze quote hoger is dan 130%. De netto schuldquote bedraagt bij gemeente Edam-Volendam 28,9%.

Zowel de solvabiliteit als de netto-schuldquote laten een gunstige ontwikkeling zien richting de vergelijkbare gemeenten. Voorlopig scoort gemeente Edam-Volendam nog beter dan gemiddeld, tot zeer goed.

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is laag.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe lager het relatieve risico is dat de gemeente loopt. De ratio grondexploitatie van de gemeente Edam-Volendam is ver onder het gemiddelde en is zelfs negatief. Dat betekent dat de verkopen hoger zijn dan de kosten tot op heden. Dit betekent dat de risico's in de waardering van de grondexploitaties in de balans laag zijn.

4. Belangrijkste bevindingen

4.1 Financiële beheersing en toezicht

4.2 Ontwikkeling grondexploitaties

4.3 Begraafrechten

4.4 Begrotingsrechtmatigheid

4.1 Financiële beheersing en toezicht

Financiële beheersing en toezicht	<p>Bevindingen naar aanleiding van onze interim controle</p> <p>Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze managementletter. Samenvattend constateren wij dat uw organisatie de belangrijkste onderwerpen vanuit de bedrijfsvoering op de agenda heeft staan, hieraan voldoende aandacht besteedt en daarbij alert inspeelt op de externe en interne ontwikkelingen.</p> <p>De risico's die op korte termijn van belang zijn voor de gemeente, zoals het verbeteren van het aanbesteding en automatiseringsproces komen in de managementletter aan bod. Voor meer gedetailleerde informatie verwijzen wij u naar onze managementletter. Het in stand houden en versterken van de VIC rol hebben wij reeds in paragraaf 2.5 aan de orde gebracht van dit verslag en zien daar een verbetering in ten opzichte van vorig jaar.</p>
Proces jaarafsluiting en controle	<p>De controle verliep net als voorgaand jaar bij de opstart niet soepel. Ten aanzien van de tijdige en inhoudelijke oplevering zijn er nog voldoende leerpunten. Wij zien dat de randvoorwaarden ten opzichte van vorig jaar bij de gemeente enorm verbeterd zijn, zoals één aanspreekpunt inzake het communiceren van openstaande vragen tijdens de controle.</p> <p>Wat ons positief is opgevallen betreffen:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Behulpzaamheid en gastvrijheid van team Financiën en de diverse aanspreekpunten op de afdelingen.2. Het tempo van de beantwoording op onze vragen en of nog te ontvangen stukken was zeer vlot te benoemen. <p>Aandachtspunten die volgens ons voor verbetering vatbaar zijn:</p> <p>Tijdige en volledige aanlevering van belangrijke documenten bij de start van onze controle, zoals bijvoorbeeld</p> <ol style="list-style-type: none">1. Een conceptjaarrekening die intern gecontroleerd is op volledigheid en op de juiste relevante informatie2. De aansluiting van de jaarrekening met de financiële administratie, bij de start van onze controle <p>Deze ontbrekende zaken hebben tot inefficiency's en dus meerwerk geleid. Wij stellen voor een evaluatie in te richten om ook naar 2019 tot passende werkafspraken te komen en een soepel proces te borgen.</p>

4.2 Ontwikkeling grondexploitaties

Actualisatie en
bijstelling
grondexploitaties

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

De veruit grootste balanspost met betrekking tot onderhanden projecten betreft de voorraden (grondexploitatie). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvaart in de gemeente?
- **Prijs:** inherent gevolg van de economische crisis is dat de verkoopprijzen van woningen en dus van grond onder druk staan. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Redelijkheid
belangrijkste
schattingselementen
vastgesteld.

Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2018 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze zijn gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Momenteel voert de gemeente twee actieve grondexploitaties, de Broeckgouw en de Blokwhere.

De grondexploitatie Broeckgouw is in de eindfase en loopt tot 31-12-2021. De Broeckgouw kent een positief verwacht eindresultaat van € 13,5 miljoen. Hiervan is in totaal € 6,9 miljoen als tussentijdse winst per 31-12-2018 reeds verantwoord in de jaarrekeningen, waarvan € 1,7 miljoen in 2018. De nog te realiseren opbrengsten bedragen per 31-12-2018 € 23,4 miljoen. De nog te maken kosten bedragen € 18,5 mln.

De grondexploitatie Blokwhere is in 2018 gestart en kent een verwachte afronding in 2019. De Blokwhere kent een negatief eindresultaat van € 0,3 miljoen. Hiervoor is een voorziening gevormd van € 0,3 miljoen.

Daarnaast is nog sprake van een reserve grondexploitatie ad € 1,1 miljoen.

4.3 Begraafrechten

Grafrechten en grafonderhoud

Het beheer en onderhoud van uw begraafplaatsen wordt gefinancierd uit de inkomsten van de grafrechten. Deze zijn onderverdeeld in lijkbezorgingsrechten (grafrechten) en onderhoudsrechten begraafplaats en deze worden bij uw gemeente verantwoord op het programma 'Openbare ruimte'.

Bij uw gemeente bestaat de mogelijkheid om grafrechten en/of onderhoudsrechten af te kopen. Daarbij was het voorheen mogelijk om deze voor een vast bedrag eeuwigdurend af te kopen en sinds 2005 is het mogelijk om de grafrechten af te kopen voor een periode van maximaal tien jaar. Uit de ontvangen afkoopsom vloeit voor de gemeente de verplichting voort het graf gedurende tien jaar ter beschikking te stellen en/of te onderhouden.

Uit gewijzigde BBV inzichten is duidelijk geworden dat voor ontvangen afkoopsommen een voorziening (vooruit ontvangen gelden van derden) gevormd zou moeten worden. Immers: de afkoopsom heeft betrekking op meerdere jaren en daarom zou gedurende de looptijd hiervan jaarlijks een deel van de gevormde voorziening ten gunste van het programmaonderdeel geboekt moeten worden. Feitelijk zijn de ontvangen afkoopsommen een meerjarige verplichting aan degene die de afkoopsom heeft betaald. De voorziening onderhoud begraafplaats en de voorziening begraafplaats Edam-Volendam voldoet aan de vereisten zoals opgenomen in het BBV en de nadere uitingen van de commissie BBV.

4.4 Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 89,2 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 87,0 miljoen aan werkelijke lasten in 2018. Dit is in totaal een onderschrijding van € 2,2 miljoen (2,5%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 90,7 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 91,0 miljoen aan werkelijke baten in 2018. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van € 344.000 (0,3%). Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2018 was het resultaat voor mutatie reserves 1,5 miljoen positief echter is er per saldo circa € 13,3 miljoen aan de reserves onttrokken en 10,7 miljoen gedoteerd zodat het gerealiseerde resultaat € 4,0 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerd en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijding geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerd opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

4.4 Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid	<p>Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid</p> <p>Voor de begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld of de financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maximale budgetten weergegeven die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.</p>
Lastenoverschrijdingen	<p>De toe te passen normen voor de begrotingsrechtmatigheid zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet. De gemeenteraad geeft hier zelf nadere invulling aan door middel van de begroting en de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in paragraaf 3.3 van de Kadernota Rechtmatigheid.</p>
Begrotingsoverschrijdingen niet onrechtmatig	<p>Een overschrijding van de begroting is in principe altijd onrechtmatig, maar hoeft de accountant niet in alle gevallen mee te wegen in zijn oordeel. De algemene lijn is dat begrotingsoverschrijdingen die binnen de beleidskaders van de raad passen niet meegewogen worden in het accountantsoordeel. In paragraaf 3.3.3 van de Kadernota Rechtmatigheid zijn verschillende typen overschrijdingen benoemd en de mate waarin deze moeten worden afgewogen in het accountantsoordeel omtrent de rechtmatigheid.</p> <p>In de programmarekening 2018 van de gemeente Edam-Volendam is sprake van de volgende overschrijdingen op de programma's:</p> <ul style="list-style-type: none">-1. Ruimtelijke Ontwikkeling ad. € 1,5 miljoen.-2. Financiën en Algemene Dekkingsmiddelen ad. € 0,02 miljoen. <p>Dit betreffen overschrijdingen binnen bestaand beleid.</p> <p>Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse begrotingsafwijkingen zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2018.</p>

Bijlage A: Onze controle

Bijlage B: Bevindingen SISA-bijlage

Bijlage C: In control statement

Bijlage A

Onze controle

Doel en object van de controle	Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Edam-Volendam, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld zijn in overeenstemming met het BBV. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging.
Materialiteit	Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 866.100. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 43.300 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.
Onafhankelijkheid	Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controle cliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij bevestigen dat we geen giften hebben gegeven aan dan wel aangenomen van de organisatie of haar personeel. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Bijlage A

Onze controle

Opdracht en controleaanpak	<p>Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.</p> <p>Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van Klantnaam. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.</p> <p>De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:</p> <ul style="list-style-type: none">• waardering van de voorraden bouwgrond in exploitatie;• rechtmatigheid uit hoofde van de Europese aanbestedingen;• management override.
Strekking van de controleverklaring	<p>Aangezien de jaarrekening 2018 van gemeente Edam-Volendam aan de daaraan te stellen eisen voldoet, zijn wij voornemen om een goedkeurende controleverklaring af te geven bij deze jaarrekening met betrekking tot de getrouwheid en een beperking met betrekking tot de rechtmatigheid. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2018 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.</p>
Continuïteit	<p>De waarderingen in de jaarrekening van gemeente Edam-Volendam zijn gebaseerd op de veronderstelling dat gemeente Edam-Volendam als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.</p>

Bijlage A

Onze controle

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De jaarstukken 2018 van uw gemeente bestaan uit:

- het jaarverslag 2018 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- de jaarrekening 2018 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel 'programmaverantwoording' van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De grondslagen van de jaarrekening 2018 zijn aanvaardbaar

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2018. In 2018 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Bijlage A

Onze controle

Fraude en non-compliance	<p>Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met de concern controller en de portefeuillehouder financiën. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.</p> <p>Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klant specifieke omstandigheden. Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening.</p> <p>Uit onze beoordelingen van de van de boven genoemde regelgeving in combinatie met de branche waarin u als lokale overheidsinstelling functioneert hebben wij geen tekenen dat er strijdigheden plaatsvinden.</p>
Geautomatiseerde gegevensverwerking	<p>De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2018. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. De punten waarop de verschillende applicaties voor verbetering vatbaar zijn, zijn met u in onze management letter gecommuniceerd.</p>

Bijlage B

Bevindingen SISA-bijlage

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Edam-Volendam heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid	Beperking
Strekking controleverklaring getrouwheid	Goedkeurend

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2018 in het kader van SiSa worden verantwoord. Wij doen dit middels een tabel, die ook moet worden opgenomen als geen fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Per regeling wordt aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Deze tabel is hierna weergegeven.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2018			
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen gemeentedeel 2018).			

Bijlage C

In control statement

Rechtmatigheids-
verantwoording
collega vanaf
boekjaar 2021

De aanleiding

Momenteel geven de externe accountants nog een verklaring af ten aanzien van de rechtmatigheid, maar vanaf het boekjaar 2021 geeft de externe accountant alleen nog een oordeel inzake de getrouwheid van de jaarrekening. Vanaf 2021 geeft het college van B&W zelf een rechtmatigheidsverantwoording af in de jaarstukken. Als gemeente is het verstandig dat u zich nu al voorbereid. Vragen die u zich voorafgaand aan de wetswijziging kan stellen zijn¹:

1. Wat zijn uw gemeentelijke ambities aangaande de rechtmatigheidsverantwoording en het eventueel breder trekken naar een “in control statement”? En hoe raken deze ambities de inrichting van uw bedrijfsvoering?
2. Wat is er voor nodig om (als B&W) straks een rechtmatigheidsverantwoording af te kunnen geven?
3. Heeft u al voldoende expertise in huis of moet u samenwerking in de regio opzoeken?
4. In hoeverre bent u al in staat om zelf een oordeel te geven over de financiële rechtmatigheid van uw belangrijkste processen? Is uw verbijzonderde interne controle-functie bijvoorbeeld al zodanig opgezet dat, aan het eind van het jaar al een totaalconclusie getrokken kan worden met opgenomen een vertaling naar de balans en staat van baten en lasten?
5. Kan uw gemeente al eerder proberen om zelf een (deel van de) rechtmatigheidsverantwoording op te stellen, vooruitlopend op de wettelijke verplichting, en kan die verantwoording dan ook gebruikt worden voor de afstemming en voorbereiding op de externe accountantscontrole?

Uw gemeente wordt straks gevraagd een rechtmatigheidsverantwoording af te geven. Een in Control Statement gaat verder dan de rechtmatigheidsverantwoording. Het gaat bij een in control statement niet alleen over de risico's die bestaan op het gebied van rechtmatigheid, maar om alle risico's met een grote kans en/of impact.

¹ Rechtmatigheidsverantwoording in jaarrekening van gemeente, 5 oktober 2018, <https://vng.nl/onderwerpenindex/gemeentefinancien/begroting-en-verantwoording/nieuws/rechtmatigheidsverantwoording-in-jaarrekening-van-gemeente>

Bijlage C

In control statement

Stappenplan rechtmatigheids- verantwoording

Hoe kom je tot een rechtmatigheidsverantwoording/In Control Statement?

De wettelijke wijziging is gericht op de rechtmatigheid. Veel gemeenten moeten hiervoor nog de nodige stappen zetten, hierbij kan gedacht worden aan:

1. Het in kaart brengen van de huidige situatie (IST situatie):
 - Vaststellen in hoeverre de gemeente al in staat is om zelf een oordeel te geven over de rechtmatigheid.
 - Beoordelen van het huidige interne risicobeheersings- en controlesysteem en het evalueren van de huidige verbijzonderde interne controle-functie.
2. Het bepalen welke ambities uw gemeente heeft aangaande de rechtmatigheidsverantwoording. De range loopt van een rechtmatigheidsverantwoording op enkele onderwerpen tot het In Control Statement. (SOLL situatie).
3. Het vertalen van de ambities naar de inrichting van de bedrijfsvoering c.q. bepalen welke stappen gezet moeten worden om de SOLL situatie te bereiken.
4. Uitvoeren van de stappen, waarbij onder andere gedacht kan worden aan de stappen: het in kaart brengen van de rechtmatigheidsrisico's en het uitvoeren van interne controles.
5. Als laatste stap het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording.

Nieuwe perspectieven

In de nieuwe economie doen kansen zich sneller voor dan ooit. Nieuwe spelregels geven een boost aan zakelijk werken. En een nieuwe generatie staat klaar om het anders te doen. Beter, slimmer, innovatiever. Wie succesvol wil ondernemen, moet zelf ook vernieuwen. Open staan voor verandering. En met open vizier kijken naar de mogelijkheden die voor ons liggen.

Nieuwe perspectieven, dát is wat BDO u wil bieden. En kan bieden, dankzij onze unieke combinatie van lokale marktkennis en een internationaal netwerk. Persoonlijke dienstverlening en een professionele aanpak. BDO helpt u graag om vanuit een andere invalshoek naar uw business te kijken. Zodat u de juiste beslissingen neemt om uw organisatie sterker, wendbaarder en succesvoller te maken. Of u nu een mkb-bedrijf, familiebedrijf, publieke organisatie of internationale organisatie bent.

BDO kijkt graag met u vooruit. Samen komen we tot nieuwe inzichten en nieuwe kansen in uw markt. Samen creëren we nieuwe perspectieven.

BDO Accountants & Adviseurs verleent vanuit 25 vestigingen in heel Nederland en met ruim 2.500 professionals diensten op het gebied van accountancy, belastingadvies en consultancy.

BDO adviseert organisaties in tal van branches en is sterk in de advisering aan het Nederlandse middenbedrijf, (semi-) overheidsinstellingen en familiebedrijven. Of het nu gaat om een controle van uw jaarrekening, de begeleiding van een ingewikkelde overname of een fiscaal advies op maat. In alle gevallen heeft u te maken met professionals. Zowel lokaal, regionaal, landelijk als internationaal. BDO maakt deel uit van het internationale BDO-netwerk (actief in 162 landen, meer dan 73.500 medewerkers wereldwijd) dat bestaat uit zelfstandige en onafhankelijke organisaties, die over de hele wereld onder de merknaam BDO actief zijn op het gebied van de zakelijke dienstverlening. Dat maakt ons in alle opzichten bijzonder betrokken. Kijk voor meer informatie op www.bdo.nl

All rights reserved 2018